

Input // output

Europese barometer

Vershillende economen waarschuwden al vroeg dat zonder een stabiele politieke unie, Europa als monetaire unie niet houdbaar zou zijn. Jean Monnet, de geestelijke vader van de voorlopers van de Europese Unie, zoals de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, voorspelde echter dat de oprichting van de monetaire unie een politieke unie zou forceren. Guiso *et al.* trachten duidelijkheid te scheppen in de mate waarin dat het geval was, met hulp van Europese barometers, die op basis van enquêtes uitdrukken hoeveel vertrouwen de Europeanen in de EU hebben. Hieruit blijkt dat ondanks de Europese

schulden crisis de meeste inwoners de euro willen behouden, maar de steun voor een politieke unie aan het afzwakken is. De auteurs concluderen dat de discussie over Europa vast zit: er is geen ambitie voor een politieke unie en geen wil om de euro los te laten. Guiso *et al.* menen echter dat uiteindelijk duidelijk voor één optie gekozen moet worden – óf een politieke unie óf de euro loslaten – omdat stil blijven staan economisch onhoudbaar is.

Guiso, L., P. Sapienza en L. Zingales (2015) Monnet's error? CEPR Discussion Paper, 10559.

Kredietregister

Een bekend probleem bij kredietverlening is dat de lener vaak meer weet over zijn kredietwaardigheid dan de leningverstrekker. Hierdoor is de leningverstrekker gedwongen om hogere tarieven te vragen, die vervolgens weer vooral de leners aantrekken die minder kredietwaardig zijn (averechtse selectie). Bos *et al.* onderzochten wat de impact zou zijn als banken onderling gegevens over potentiële leners zouden uitwisselen om informatieasymmetrie te verkleinen. In 2009 moesten de banken in Bosnië en Herzegovina verplicht hun lenersgegevens delen in een kredietregister. De auteurs bestudeerden het effect van dit register voor verstrekte leningen tussen 2007 en 2012. Hieruit blijkt dat het register leningen korter, kleiner en duurder maakte en tevens tot meer aanvraagweigeringen leidde. Daartegenover staat dat leningen vaker werden terugbetaald. Een kredietregister zou de kredietmarkt daarom transparanter kunnen maken en daarmee de effecten van averechtse selectie verminderen.

Bos, J., R. de Haas en M. Milone (2015) Show me yours and I will show you mine: sharing borrower information in a competitive credit market. *CentER Discussion Paper*, 027.

Wanbetaling

Het aantal niet-betaalde leningen beweegt in dezelfde richting als de staat van de economie. Dit volgt uit het onderzoek van Keijsers *et al.* waarin ze ruim tweeduizend niet-betaalde leningen analyseerden in de periode 2003–2010. Via een model dat onderscheid maakt tussen leningen met hoge en lage verliezen, onderzochten ze of er een verband was met in het bijzonder het bruto binnenlands product. De auteurs constateren significant meer leningen met grote verliezen als de economie minder groeit. Het model zou mede daarom geschikt zijn voor banken om wanbetalingsrisico in te schatten. Banken zouden namelijk het toekomstige financiële klimaat kunnen voorspellen aan de hand van de staat van de economie.

Keijsers, E., B. Dibris en E. Kole (2015) Cyclicity in losses on bank loans. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 050.

Inflatieverwachtingen

Het hoofddoel van de Europese Centrale Bank is prijsstabilisatie. Het juiste inflatiebeleid hangt af van verschillende factoren, waaronder de inflatieverwachtingen van huishoudens. Strobach en Van der Crujns onderzochten op welke manier in verschillende Europese lidstaten deze verwachtingen worden gevormd. Dit deden ze door verschillende modellen te schatten die de inflatieverwachtingen van huishoudens zouden kunnen voorspellen. Daarna koppelden ze de modellen aan de daadwerkelijke verwachtingen. Hieruit kwam naar voren dat de verschillende lidstaten op verschillende manieren hun verwachtingen vormen. Zo blijkt dat de Nederlanders vooral gebruikmaken van professionele prognoses van bijvoorbeeld het Centraal Planbureau, terwijl Fransen hun verwachtingen vooral op de energieprijzen baseren. Omdat de inflatieverwachting zich in verschillende lidstaten verschillend vormt, moet de Europese Centrale Bank bij het gebruik van inflatieverwachtingen met die verschillen rekening houden.

Strobach, C. en C. van der Crujns (2015) The formation of European inflation expectations: one learning rule does not fit all. *DNB Working Paper*, 472.

Toevluchtsoord

In 2014 kregen 184.665 asielzoekers asiel in de Europese Unie. Ruim 13.000 van hen kwamen naar Nederland. Duitsland, Zweden, Frankrijk en Italië lieten de meeste asielzoekers toe; zij waren samen goed voor twee derde van de toelatingen.

184.665

toegelaten asielzoekers

Een op de drie asielzoekers kwam uit Syrië.

Eurostat (2015) EU Member States granted protection to more than 185 000 asylum seekers in 2014. *Eurostat News-release*, 82.

Locatiekeuze

Onderzoek naar de locatiekeuze voor buitenlandse directe investeringen gaat doorgaans over de keuze tussen landen. Zelden gaat het over de locatiekeuze binnen landen, en als dat al gebeurt, dan betreft het vaak investeringen in nieuwe ondernemingen. Het merendeel van buitenlandse directe investeringen (BDI) vindt echter plaats in de vorm van fusies en overnames (*mergers & acquisitions*, M&A). Brakman *et al.* analyseren de locatiekeuzes van M&A binnen de Verenigde Staten. Hun hypothese is dat bedrijven die binnen de VS fuseren en overnemen minder selectief zijn dan bedrijven die het erbuiten doen, omdat ze minder markttoetredingsdrempels hebben. Op basis van gedetailleerde bedrijfsgegevens voor de industriesector in de periode 1985–2012 constateren ze dat M&A binnen de VS ruimtelijk minder geconcentreerd zijn dan de binnenlandse. Dit wijst erop dat specifieke locatiekenmerken in het binnenland minder belangrijk zijn dan in het buitenland. Net als voor de M&A in het buitenland is voor die in het binnenland specifieke markttoegang en toegang tot de rest van de wereld via transportknooppunten van groot belang voor de locatiekeuze.

Brakman, S., H. Garretsen en C. van Marrewijk (2015) *The location of cross-border mergers & acquisitions in the USA*. CESifo Working Paper, 5331.

De Netwerkschool

In 2010 begon het experiment 'De Netwerkschool' op vijf mbo-scholen. Deze zogeheten netwerkscholen zouden bedrijfsmatiger en kostenbewuster moeten werken, en leggen een zwaarder accent op praktische vaardigheden. Door bijvoorbeeld een grotere betrokkenheid bij het regionale bedrijfsleven en meer gebruik van ICT, zou een netwerkschool mogelijk een hogere kwaliteit onderwijs aanbieden tegen lagere kosten. Sligte *et al.* tonen aan dat de leerprestaties inderdaad omhoog gingen op de vijf geteste scholen. De auteurs merken wel op dat het meer praktische onderwijs de theoretische kant van het onderwijs verdringt. Het is nog onduidelijk of het Netwerkschoolmodel daadwerkelijk de onderwijskosten verlaagt aangezien de relevante cijfers hierover ontbreken.

Sligte, H., A. Heyma, E. van Eck en A. van der Meijden (2015) *De Netwerkschool*. Amsterdam: Kohnstamm Instituut.

Appels met peren

De Nederlandse perenoogst had in 2014 een recordopbrengst van 349 miljoen kilogram. De sterke stijging van de perenoogst kan worden toegeschreven aan de toename van teeltoppervlakte en een verhoogde productie per hectare. De appeloogst is

Status zoeken

Collewet *et al.* introduceren het idee van *conspicuous work*, als een vorm van status-zoeken ter verklaring van arbeidsaanbod. De auteurs analyseren hoe het aantal gewerkte uren en het geluk van mannelijke werknemers afhangen van het aantal gewerkte uren van peers – hier het aantal uren dat mannen denken dat kennissen werken. Voor de periode 1994–2011 constateren ze dat het aantal gewerkte uren van Nederlandse mannen toeneemt met dat van peers. Het geluk neemt af met het aantal gewerkte uren door peers. De bevindingen bevestigen het idee dat mensen status ontleenen aan het aantal gewerkte uren.

Collewet, M., A. de Grip en J. de Koning (2015) *Conspicuous work: peer working time, labour supply and happiness for male workers*. IZA Discussion Paper, 9011.

DDoS

Na China en de VS is Nederland het land van waaruit de meeste DDoS-aanvallen (*distributed denial of service*) plaatsvinden. Bij een DDoS-aanval verstuurt een hacker via 'gegijzelde' computers vele berichten naar een website, die daardoor overbelast kan raken. Overvest en Straathof analyseren 55.000 wereldwijde DDoS-aanvallen uit 2013 en 2014 om te achterhalen wat de determinanten ervan zijn. Model-schatting laat zien dat de aanvallen sterk afhangen van het aantal internetgebruikers, de snelheid van het internet en de handelsrelatie tussen landen. Dat Nederland hierop hoog scoort, verklaart het grote aantal aanvallen vanuit Nederland – totaal 834 in 2013 en 2014.

Overvest, B. en B. Straathof (2015) *What drives cybercrime? Empirical evidence from DDoS attacks*. CPB Discussion Paper, 306.

Nudgen

Een nudge is een niet-dwingende paternalistische interventie die keuzes probeert te verbeteren door ze anders te presenteren. Zoals bij elke vorm van paternalisme is het moeilijk om het juiste welvaarts criterium vast te stellen: hoe bepaal je de keuze waarbij een beslisser of groep het meest gebaat is? Benkert en Netzer stellen een welvaartstheoretisch fundament voor waarin mensen keuzes maken die – net als in de klassieke economische opvatting – voorkeuren onthullen. Maar in dit geval verschillen de manieren waarop keuzes gepresenteerd zijn, die zowel voorkeuren als vergissingen kunnen onthullen. Benkert en Netzer selecteren keuzemodellen waarbinnen voorkeuren te herkennen zijn, om vervolgens per model te bepalen welke informatie over voorkeuren vereist is voor de bepaling van optimale nudges. Dan nog geldt dat één nudge zelden voor iedereen goed werkt omdat voorkeuren heterogeen zijn.

Benkert, J.M. en N. Netzer (2015) *Informational requirements of nudging*. CESifo Working Paper, 5327.

Tijd over

Bekend is dat tijd die je even over hebt kan bijdragen aan innovatie via ideevorming, experimenteren en productontwikkeling. Maar deze relatief vrije tijd kan ook minder creatieve bezigheden zoals administratie en planning bevorderen, die evengoed belangrijk zijn voor innovatie. Agrawal *et al.* constateren een scherpe stijging in het aantal nieuwe projecten (en aangetrokken gelden) op een groot Amerikaans crowdfundingplatform in de periodes buiten de collegeblokken. De toename per stad in vakantieperiodes betreft vaak ook precies het type project dat past bij de opleiding van studenten. Zo zijn er tijdens vakantieperiodes meer technologische projecten in steden met een technische universiteit en meer kunstprojecten in steden met een kunstacademie. Studenten plaatsen de nieuwe projecten vaak tijdens het begin van vakantieperiodes op het crowdfundingplatform. Volgens de auteurs kan de vakantieperiode niet zo snel een uitgedacht idee hebben opgeleverd, wat erop wijst dat deze diende voor uitvoering van praktisch, voorbereidend werk. Dit laatste blijkt dus erg belangrijk voor innovatie.

Agrawal, A., C. Catalini en A. Goldfarb (2015) *Slack time and innovation*. NBER working paper, 21134.

349

miljoen kilogram peren

van oudsher groter dan de perenoogst, maar de opbrengsten groeiden de laatste tien jaren naar elkaar toe. De appeloogst was afgelopen jaar slechts vier miljoen kilo groter.

CBS (2015) *Record perenoogst*. Persbericht CBS, 12 mei.